

Chủ nghĩa Lênin soi sáng mục tiêu cách mạng của thời đại ^(*)

Lê Duẩn

Thời đại ngày nay là thời đại vẻ vang nhất trong lịch sử loài người. Cuộc sống không ngừng cổ vũ các lực lượng cách mạng anh dũng tiến lên giành thắng lợi mới. Qua mỗi bước phấn đấu, những người cộng sản, giai cấp công nhân và nhân dân lao động lại càng phấn khởi và tin tưởng giương cao hơn nữa ngọn cờ bách chiến bách thắng của chủ nghĩa Mác-Lênin. Giờ đây, nhân dịp kỷ niệm lần thứ 100 ngày sinh của V.I.Lênin bất diệt, niềm phấn khởi và tin tưởng ấy càng dạt dào, sôi nổi hơn bao giờ hết. Và cũng hơn bao giờ hết nổi lên sáng ngời trong ánh hào quang của cách mạng thế giới hình ảnh vị lãnh tụ vĩ đại và người thầy lỗi lạc mở ra thời đại chúng ta.

Hơn nửa thế kỷ qua, lịch sử càng ngày càng làm chói rạng thêm công đức cao sâu của Lênin đối với nhân dân thế giới. Kế tục sự nghiệp của C.Mác và Ph.Ăngghen, **Lênin đã phát triển một cách thiên tài cả ba bộ phận hợp thành của chủ nghĩa Mác, giải quyết đúng đắn về lý luận cũng như về thực tiễn các vấn đề đặt ra cho cách mạng vô sản ở thời đại chủ nghĩa đế quốc.** Người đã đề ra những luận điểm nổi tiếng về chủ nghĩa đế quốc, vạch rõ những đặc điểm cơ bản của chủ nghĩa đế quốc, khẳng định chủ nghĩa đế quốc là giai đoạn tột cùng của chủ nghĩa tư bản và là đêm trước của cách mạng vô sản. Người đã bảo vệ và làm sáng tỏ thêm, phong phú thêm chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử. Và Người đã nêu lên những nguyên lý rất cơ bản mở đường cho phong trào cộng sản đi tới toàn thắng, những nguyên lý về cách mạng vô sản và chuyên chính vô sản, về đảng kiểu mới của giai cấp công nhân, về liên minh công nông, về vấn đề dân tộc và cách mạng thuộc địa, về công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, về chủ nghĩa quốc tế vô sản và chủ nghĩa yêu nước, về những mối quan hệ giữa hoà bình, chiến tranh và cách mạng, v.v...

(*) Bài viết cho Tạp chí *Người cộng sản*, cơ quan lý luận của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên Xô, số đặc biệt kỷ niệm lần thứ 100 ngày sinh của V.I.Lênin.

Sức sáng tạo của Lênin, thể hiện hùng hồn trong toàn bộ hoạt động thực tiễn của Người, đã đem lại cho cách mạng vô sản không những ở nước Nga và ở Liên Xô mà cả trên toàn thế giới những cống hiến vô cùng to lớn, vô cùng quý báu, mà tiêu biểu nhất là: **sáng lập Đảng cộng sản Liên Xô, đội tiên phong quang vinh** của giai cấp công nhân và nhân dân Liên Xô anh hùng; **tổ chức và lãnh đạo Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười** thắng lợi huy hoàng, thực hiện bước tiến vọt lớn nhất trong lịch sử loài người và mở đầu kỷ nguyên con người tự giác làm chủ vận mệnh của mình: **thành lập Nhà nước xô viết**, Nhà nước đầu tiên của công nông tiêu biểu cho quyền làm chủ của nhân dân lao động; **lãnh đạo cuộc chiến đấu thiêng liêng bảo vệ nước xã hội chủ nghĩa mới ra đời**, đập tan sự can thiệp vũ trang của mười bốn nước đế quốc câu kết với bọn địa chủ và tư sản Nga tiến hành nội chiến phản cách mạng; **xác định nội dung cơ bản cho cương lĩnh xây dựng chủ nghĩa xã hội** bao gồm công nghiệp hoá đất nước, hợp tác hoá nông nghiệp và cách mạng văn hoá, tất cả nhằm đúng phương hướng chung đi tới chủ nghĩa cộng sản là chính quyền xô viết cộng với điện khí hoá toàn quốc; **xây dựng Liên bang xô viết** thể hiện quyền bình đẳng thật sự và tình đoàn kết hữu nghị giữa các dân tộc trong các nước cộng hoà cùng nhau xây dựng một xã hội mới, xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa; **sáng lập Quốc tế cộng sản**, nêu cao ngọn cờ chủ nghĩa Mác-Lênin, đánh bại đường lối cải lương phản bội của Quốc tế thứ hai, và đặt vững nền tảng chủ nghĩa quốc tế vô sản cho phong trào cộng sản và công nhân.

Sau C.Mác và Ph.Ăngghen, tinh hoa của loài người đã kết tinh ở V.I.Lênin và chính Lênin đã phát huy cao độ tinh hoa của loài người trong toàn bộ sự nghiệp vĩ đại của mình. Biện lý tưởng tuyệt đẹp của Mác, Ăngghen và ước mơ tha thiết của hàng nghìn thế hệ cần lao thành cuộc sống hiện thực, Lênin đã đem lại sức mạnh thần kỳ cho lương tâm, trí tuệ và danh dự con người ở khắp mọi nơi vượt ra khỏi bóng tối mù mịt của kỷ nguyên cũ và vút cao lên mãi trong ánh sáng huy hoàng của thời đại chúng ta.

Làm giàu thêm kho tàng lý luận kinh điển và thúc đẩy mạnh mẽ thực tiễn đấu tranh thắng lợi của cách mạng vô sản, chủ nghĩa Lênin là **sự phát triển toàn diện của chủ nghĩa Mác** và là một giai đoạn mới của chủ nghĩa Mác, giai đoạn đi tới thắng lợi hoàn toàn của cách mạng vô sản trên thế giới. Trải qua hết thử thách này đến thử thách khác ở khắp mọi nơi, mọi lúc và trên mọi lĩnh vực, chủ nghĩa Mác-Lênin luôn luôn tỏ rõ là đỉnh cao của trí tuệ loài người, luôn luôn phát huy sức sống dồi dào và mãnh liệt.

Trong sự nghiệp phát triển học thuyết vận năng của Mác, Lênin luôn luôn nêu cao gương sáng về lòng trung thành tuyệt đối với lý tưởng cộng sản chủ nghĩa và về tinh thần chiến đấu cách mạng triệt để, một mặt đập tan mọi thứ lý luận hoang đường của giai cấp tư sản, mặt khác chiến thắng chủ nghĩa cơ hội dưới mọi màu sắc của bọn xét lại và phản bội ngay trong hàng ngũ cách mạng. Mỗi chiến công oanh liệt của Lênin đánh bại những luận điệu xằng bậy đả kích hoặc xuyên tạc chủ nghĩa Mác chính là một bước tiến mạnh, một thắng lợi mới của chính trị kinh tế học, của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử, của chủ nghĩa xã hội khoa học. Lênin thường khuyên những người cộng sản suy nghĩ sâu sắc về ý nghĩa câu nói của Mác và Ăngghen nhấn mạnh rằng học thuyết của mình không phải là giáo điều mà là kim chỉ nam cho hành động cách mạng. Nêu cao quyết tâm bảo vệ tính trong sáng của chủ nghĩa Mác, Lênin đồng thời chỉ rõ một cách rất sinh động phương pháp sử dụng kim chỉ nam ấy để nhìn đúng chân lý và giải quyết đúng vấn đề trong mọi hoàn cảnh cụ thể của cách mạng. Sự đề ra và vận dụng phương pháp ấy xuất phát từ một quan điểm khoa học khẳng định rằng **chân lý là cụ thể, cách mạng là sáng tạo**. Cách mạng thường xuyên phải giải quyết những vấn đề mới, và các vấn đề mà cách mạng phải giải quyết đều nảy ra trong những hoàn cảnh cụ thể về không gian và thời gian, những điều kiện cụ thể về kinh tế, chính trị, xã hội, văn hoá. Chỉ có đi sâu vào hoàn cảnh cụ thể và điều kiện cụ thể mới có thể nhìn thấy chân lý, và chỉ có dựa trên cơ sở nắm vững chân lý cụ thể mới có thể đưa ra cách giải quyết vấn đề

đúng đắn để giành thắng lợi. Bởi vậy, chủ nghĩa Mác-Lênin là “hoàn toàn thù địch với những công thức trừu tượng, những phương án lý thuyết suông”⁽¹⁾.

Lênin đã mở ra **thời đại ngày nay** cho những người cộng sản, giai cấp công nhân và toàn thể loài người tiến bộ. Các đảng cộng sản và công nhân hoạt động trong thời đại ngày nay hằng ngày, hằng giờ đứng trước những vấn đề chưa từng nảy ra ở các thời đại trước. Mỗi đảng lại hoạt động ở từng nước cụ thể và chịu hoàn toàn trách nhiệm trước dân tộc mình. Để nêu lên và giải quyết đúng các vấn đề của cách mạng vô sản, điều then chốt trước tiên là chấp hành triệt để lời của Lênin dạy rằng: “Lý luận mác-xít tuyệt đối đòi hỏi khi người ta phân tích một vấn đề xã hội, phải đặt nó trong một khung cảnh lịch sử nhất định; sau đó, nếu chỉ nói về một nước thôi (chẳng hạn nói về cương lĩnh dân tộc đối với một nước nhất định), cần phải chú trọng đến những đặc điểm cụ thể phân biệt nước ấy với nước khác trong phạm vi cùng một thời đại lịch sử duy nhất”⁽²⁾.

Nêu lên khái niệm “thời đại”, Lênin đã từng chỉ ra những điều cần nắm chắc để hiểu đúng một thời đại. Người nói: “...Chúng ta có thể biết và đã biết *giai cấp nào* đứng ở trung tâm của thời đại này hay thời đại khác và quyết định nội dung cơ bản, phương hướng phát triển chính của thời đại ấy, những đặc điểm chủ yếu của bối cảnh lịch sử thời đại ấy, v.v... Chỉ trên cơ sở này, nghĩa là trước hết chỉ có xem xét những đặc điểm chủ yếu của những “thời đại” khác nhau (chứ không phải là những giai đoạn lịch sử cá biệt ở mỗi nước) thì chúng ta mới có thể định ra đúng đắn sách lược của chúng ta; và chỉ có hiểu biết những đặc điểm cơ sở của một thời đại, chúng ta mới có thể tính đến những đặc điểm chi tiết của nước này hay nước kia”⁽³⁾.

Thời đại là một sự thật khách quan, không thể quy định một cách tùy tiện. Từ khi có lịch sử, loài người đã trải qua nhiều thời đại và ngày nay đã bước vào một thời đại mới mở ra bằng Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại và kéo dài cho đến khi chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản thắng lợi trên toàn thế

⁽¹⁾ *Lênin*: Chiến tranh du kích - 1906.

⁽²⁾ *Lênin*: Về quyền dân tộc tự quyết - 1914.

⁽³⁾ *Lênin*: Dưới ngọn cờ của người khác - 1915.

giới. Con đường tiến hoá của lịch sử suốt cả thời đại có những bước chuyển biến và nhảy vọt lớn. Do đó, những đặc điểm cơ bản của thời đại cũng không ngừng phát triển. Nhưng chừng nào chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản chưa giành được toàn thắng trên phạm vi thế giới thì nội dung chủ yếu cũng như phương hướng phát triển chủ yếu của thời đại vẫn không thay đổi, và thời đại vẫn chưa kết thúc. Mỗi dân tộc cũng có thời đại này, thời đại kia trong lịch sử của mình. Tuy vậy, không phải sự thay đổi thời đại trong lịch sử một dân tộc nào cũng đánh dấu một sự thay đổi thời đại trên thế giới nói chung. Cách mạng tháng Mười mở ra được một thời đại mới, một kỷ nguyên mới trên quy mô toàn thế giới chính là vì nó có ý nghĩa quốc tế cực kỳ to lớn, tạo ra một bước ngoặt thay đổi phương hướng cũng như nhịp điệu tiến lên của cả lịch sử loài người. Ngay sau Cách mạng tháng Mười, Lênin đã đánh giá rất đúng bước ngoặt lớn của xã hội loài người, và đã chỉ rõ những đặc điểm cơ bản của thời đại vừa mở ra. Trước toàn thế giới, Người khẳng định:

“Một kỷ nguyên mới đã mở ra trong lịch sử thế giới.

Loài người đang thoát khỏi hình thức cuối cùng của chế độ nô lệ tức là nô lệ tư bản chủ nghĩa hay là nô lệ làm thuê.”

“Thoát khỏi ách nô lệ, lần đầu tiên loài người bước vào chế độ tự do chân chính”⁽⁴⁾.

Và Người nói rõ bước ngoặt ấy là “bước ngoặt lịch sử thế giới chuyển từ dân chủ tư sản sang dân chủ vô sản, từ chuyên chính tư sản sang chuyên chính vô sản”⁽⁵⁾.

Đó là những nhận định cơ bản đầu tiên về *nội dung của thời đại* ngày nay. Cuộc sống càng ngày càng làm sáng tỏ thêm những nhận định ấy. Và bốn mươi năm sau khi Lênin khẳng định như trên, các đảng cộng sản và công nhân, dựa vào thực tiễn phong phú và trải qua nhiều bước phát triển cụ thể của tình hình chung, đã nhất trí nêu rõ:

⁽⁴⁾ *Lênin*: Quốc tế thứ ba và vị trí của nó trong lịch sử - 1919.

⁽⁵⁾ *Lênin*: Chào mừng công nhân Hung-ga-ri - 1919.

“Thời đại chúng ta mà nội dung chủ yếu là sự quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội, mở đầu bằng Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, là thời đại đấu tranh giữa hai hệ thống đối lập, là thời đại cách mạng xã hội chủ nghĩa và cách mạng giải phóng dân tộc, là thời đại chủ nghĩa đế quốc bị sụp đổ và hệ thống thuộc địa bị thủ tiêu, là thời đại ngày càng có thêm nhiều dân tộc tiến lên con đường xã hội chủ nghĩa, là thời đại thắng lợi của chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản trên phạm vi toàn thế giới”⁽⁶⁾.

Đi sâu vào cuộc đấu tranh giai cấp, Lênin chỉ ra rằng hai lực lượng đối kháng mà cuộc đấu tranh một mất một còn quyết định phương hướng và nhịp điệu phát triển của thời đại, là giai cấp công nhân và giai cấp tư sản. Dĩ nhiên, ngoài cuộc đấu tranh đó còn có những cuộc đấu tranh khác cũng rất quyết liệt. Nhưng cuối cùng, trong mọi sự lựa chọn, loài người buộc phải đi tới một sự lựa chọn dứt khoát có ý nghĩa quyết định nhất: đó là sự lựa chọn chế độ kinh tế tư bản chủ nghĩa hay là nền dân chủ chân chính và nền chuyên chính cách mạng của giai cấp vô sản.

Chủ nghĩa tư bản hiện còn đang nắm những bộ máy đàn áp mạnh mẽ ở nhiều nơi, nhưng thật ra thì, từ khi trở thành chủ nghĩa đế quốc, nó đã là một lực lượng xuống dốc và giãy chết. Trái lại, qua thời kỳ đấu tranh tự phát cho đến thời kỳ tự giác, chưa bao giờ giai cấp công nhân nắm được vũ khí tư tưởng và vũ khí tổ chức sắc bén, vững mạnh để chiến đấu cho quyền lợi của giai cấp và của dân tộc mình như ở thời đại ngày nay. Trong từng nước, giai cấp công nhân bước lên vũ đài chính trị luôn luôn giương cao ngọn cờ cách mạng của dân tộc và nhân dân, thể hiện đúng đắn sự nhất trí giữa quyền lợi của giai cấp mình với quyền lợi chung của dân tộc. Trên thế giới, giai cấp công nhân là một lực lượng quốc tế dẫn đầu mọi phong trào cách mạng, đoàn kết mọi lực lượng tiến bộ để chiến thắng các thế lực phản động. Về lý luận cũng như trong thực tiễn, trên quy mô toàn thế giới cũng như trong phạm vi từng nước, **giai cấp công nhân là lực lượng đang lên, lực lượng tiên phong càng ngày càng phát huy mạnh mẽ tác**

⁽⁶⁾ Tuyên bố của Hội nghị đại biểu các đảng cộng sản và công nhân họp tại Mát-xcơ-va tháng 11 năm 1960.

dụng thúc đẩy xã hội loài người tiến tới. Đặt bất kỳ giai cấp nào khác hay lực lượng nào khác vào vị trí trung tâm và vị trí tiên phong là đi lạc hoặc đi ngược trào lưu của lịch sử và xu thế của thời đại.

Các cuộc đấu tranh trên thế giới phản ánh *những mâu thuẫn của thế giới*. Nhìn đúng những mâu thuẫn đó là hoàn toàn cần thiết không những để giải quyết đúng những vấn đề đặt ra cho cách mạng thế giới mà còn để giải quyết đúng những vấn đề đặt ra cho cách mạng mỗi nước phù hợp với mối quan hệ tất yếu giữa tình hình cũng như lợi ích mỗi nước và tình hình chung của cách mạng thế giới.

Sau Cách mạng tháng Mười, nói đến hình thế của cuộc đấu tranh giữa các lực lượng đối kháng trong thời đại mới, Lênin đặc biệt chú ý nêu lên mâu thuẫn mới lớn nhất là mâu thuẫn giữa “thế giới cũ tư bản chủ nghĩa... và thế giới mới đang lên, thế giới này còn rất yếu, nhưng nó đang lên, vì nó không thể bị lực lượng gì chiến thắng nổi”⁽⁷⁾. Người chỉ rõ đó là hai trận tuyến “đối lập với nhau một cách có ý thức đầy đủ trên quy mô toàn thế giới”⁽⁸⁾. Những mâu thuẫn lớn khác là những mâu thuẫn vốn có từ trước, nhưng do tác động mạnh của Cách mạng tháng Mười mà có những chuyển biến mới và trở nên gay gắt hơn trước. Đó là mâu thuẫn giữa giai cấp vô sản và giai cấp tư sản, mâu thuẫn giữa chủ nghĩa đế quốc với các nước thuộc địa và phụ thuộc, và mâu thuẫn giữa bọn đế quốc này với bọn đế quốc khác.

Toàn bộ những mối quan hệ qua lại giữa các mâu thuẫn trên đây tạo nên hình thế chung của thời đại cách mạng vô sản và chuyên chính vô sản là: thế giới mới xã hội chủ nghĩa, phong trào công nhân ở các nước tư bản chủ nghĩa và phong trào giải phóng dân tộc là ba lực lượng cách mạng lớn nhất đoàn kết lại tiến công từ nhiều hướng vào thành trì tư bản đế quốc.

Trong những điều kiện đó, phong trào cộng sản và công nhân không ngừng phát huy tác dụng tiên phong của mình ở khắp mọi nơi, không những ở các nơi có

⁽⁷⁾ *Lênin*: Báo cáo tại Đại hội Xô viết toàn Nga lần thứ 9 - 1921.

⁽⁸⁾ *Lênin*: Báo cáo tại Đại hội đại biểu lần thứ 9 của Đảng Cộng sản (b) Nga - 1920

công nghiệp phát triển, mà cả ở những nơi giai cấp công nhân mới hình thành và còn rất nhỏ về số lượng so với các tầng lớp nhân dân lao động khác. Sự nghiệp cách mạng của giai cấp công nhân không phải chỉ có cách mạng xã hội chủ nghĩa mà còn bao gồm những loại hình cách mạng khác nữa. Trước Cách mạng tháng Mười, Lênin đã từng vạch ra cho giai cấp công nhân Nga con đường đi từ cách mạng dân chủ tư sản lên cách mạng xã hội chủ nghĩa. Sau Cách mạng tháng Mười, cách mạng dân chủ tư sản và cách mạng dân tộc dân chủ phù hợp với xu thế của thời đại đã trở thành những bộ phận khác nhau của cách mạng vô sản. Cách mạng vô sản không những biểu hiện tính giai cấp trong mục tiêu giải phóng giai cấp công nhân, mà còn biểu hiện cả tính dân tộc và tính nhân dân trong những mục tiêu giải phóng dân tộc và giải phóng tất cả các giai cấp bị bóc lột, áp bức. Do đó, khẩu hiệu: **“Vô sản tất cả các nước và các dân tộc bị áp bức đoàn kết lại!”** là tiếng gọi thiêng liêng của thời đại nhằm không ngừng thắt chặt những mối quan hệ hữu cơ giữa các lực lượng của cách mạng vô sản trên toàn thế giới và giải quyết các mâu thuẫn lớn của xã hội loài người theo đúng phương hướng phát triển của lịch sử.

Đoàn kết chiến đấu để giành thắng lợi cho cách mạng cũng là đoàn kết chiến đấu để làm thất bại những chính sách chiến tranh của chủ nghĩa đế quốc và đi tới một nền hoà bình vững chắc và lâu dài. Trong khi nêu lên sự đoàn kết của các lực lượng cách mạng chống chủ nghĩa đế quốc và các thế lực phản động khác, Lênin cũng nói rõ thái độ đúng đắn của những người cộng sản đối với chiến tranh và hoà bình. Phân biệt dứt khoát chiến tranh phi nghĩa và phản cách mạng của bọn đế quốc và tay sai với chiến tranh chính nghĩa và cách mạng của các lực lượng tiến bộ, những người cộng sản không phải vì “hoà bình nói chung” mà phản đối nhất loạt mọi cuộc chiến tranh. Trái lại, những người cộng sản coi việc kiên trì tiến hành hoặc ủng hộ những cuộc chiến tranh chính nghĩa theo đúng yêu cầu của cách mạng là phù hợp với lợi ích của hoà bình thế giới. Lênin cũng phân biệt rõ ràng hoà bình dân chủ thật sự và hoà bình giả dối. Chúng ta đấu tranh vì hoà bình là đấu tranh để thực hiện một nền hoà bình vững chắc trong

một cuộc sống độc lập, dân chủ thật sự, chứ không phải là một thứ “hoà bình” dưới ách nô lệ, một thứ “hoà bình” giả tạo. Cuộc đấu tranh đó phải gắn liền với cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, bởi vì chừng nào trong xã hội loài người còn có chủ nghĩa đế quốc áp bức, bóc lột các dân tộc và nhân dân lao động, thì vẫn chưa thể có hoà bình thật sự được.

Từ khi V.I.Lênin kính yêu từ trần, 46 năm đã qua. Những luận điểm cơ bản về thời đại mà Lênin đề ra cho đến nay vẫn làm kim chỉ nam chính xác cho các hành động cách mạng của nhân dân thế giới. Nhiều nhà lý luận tư sản và bọn cơ hội chủ nghĩa luôn luôn nguy hiểm rằng ngày nay tình hình đã khác trước nhiều và chủ nghĩa Mác-Lênin không thích ứng với thời cuộc nữa. Thật ra, chủ nghĩa Mác-Lênin không những sống mãi mà còn không ngừng phát huy sức mạnh sáng tạo và chiến thắng trong tất cả mọi hoàn cảnh, trên tất cả mọi lĩnh vực. Càng thấm nhuần chủ nghĩa Mác-Lênin, những người cộng sản càng đi sâu vào cuộc sống muôn màu nghìn vẻ để tìm hiểu chân lý cụ thể trong cái mới hằng ngày, và giải quyết đúng đắn các vấn đề của cách mạng.

Những người cộng sản thấy rõ rằng từ buổi đầu thời đại đến nay, sự phát triển của tình hình thế giới diễn ra rất nhanh và cũng đã trải qua những chuyển biến nhảy vọt đặt ra nhiều vấn đề mới to lớn cho phong trào cộng sản và công nhân.

Đặc biệt là trong một phần tư thế kỷ vừa qua, càng ngày càng nổi bật lên những *nhân tố mới* tác động đến sự phát triển của xã hội loài người.

Trước hết là **sự hình thành hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới**. Căn cứ địa của cách mạng thế giới từ chỗ là một nước nằm giữa vòng vây của chủ nghĩa tư bản đã trở thành một hệ thống thế giới chiếm một phần tư diện tích đất đai và một phần ba số người trên hành tinh chúng ta. Những thành quả quý báu của công cuộc xây dựng, củng cố và phát triển hình thái kinh tế - xã hội mới ở một loạt nước đang vươn lên biểu hiện rõ ràng tính hơn hẳn của chủ nghĩa xã hội so với chủ nghĩa tư bản. Bao gồm nhiều nước và nhiều dân tộc ở phương Đông cũng có mà ở phương Tây cũng có, và tạo thành một tập thể vĩ đại rất phong phú về trình độ phát triển kinh tế và xã hội, về màu da và tiếng nói, về lịch sử và văn hoá, về

truyền thống chiến đấu và xây dựng, thế giới mới tiêu biểu cho xu thế đi lên của giai cấp công nhân, nhân dân các nước và các dân tộc trên khắp năm châu đoàn kết lại. Nó cũng tiêu biểu cho những phương pháp và hình thức phát triển khác nhau dẫn tới một tiền đồ tươi đẹp, một mục đích chính là chủ nghĩa xã hội. Phần đấu hoàn thành nâng cao cách mạng của thời đại, hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới là thành trì kiên cố và động lực chiến thắng mạnh nhất của cách mạng vô sản trên thế giới, là chỗ dựa vững chắc của phong trào đấu tranh vì độc lập của các dân tộc, là nòng cốt của mặt trận thế giới đấu tranh cho hoà bình. Bởi vậy, các đảng cộng sản và công nhân nhất trí nhận định rất đúng rằng: “Đặc điểm chủ yếu của thời đại chúng ta là hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới trở thành nhân tố quyết định sự phát triển của xã hội loài người”⁽⁹⁾.

Thứ hai là **sự phát triển mãnh liệt của phong trào giải phóng dân tộc**. Đi đôi với sự hình thành và phát triển của hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới, bão táp đấu tranh của các dân tộc bị áp bức vùng lên giành độc lập tới tấp quật vào chủ nghĩa đế quốc. Sự kiện ấy “đúng về mặt ý nghĩa lịch sử là hiện tượng quan trọng thứ hai sau sự hình thành hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới”⁽¹⁰⁾.

Đây không phải chỉ là những cuộc nổi dậy rời rạc ở nước này hay nước khác, của tầng lớp này hay tầng lớp khác. Điểm nổi bật ở đây là sự thức tỉnh của ý thức dân tộc đi đôi với ý thức làm chủ của nhân dân lao động đông đảo, là sự hình thành và phát triển của một trào lưu mãnh liệt bắt nguồn từ giác ngộ sâu sắc của nhân dân lao động về độc lập, tự do của dân tộc, về tất yếu phải đi từ giải phóng dân tộc đến giải phóng lao động, gắn liền cách mạng dân tộc dân chủ với cách mạng xã hội chủ nghĩa. Trào lưu ấy lôi cuốn cả những tầng lớp bên trên bị sự chèn ép của chủ nghĩa đế quốc và đòi hỏi được độc lập về chính trị dựa trên một nền kinh tế tư sản dân tộc. Do tác động chung của cách mạng vô sản trên toàn thế giới, với những điều kiện cần thiết, thắng lợi của cách mạng dân tộc dân chủ không thể không đưa tới sự mở đầu của cách mạng xã hội chủ nghĩa. Đó là

(9), (10) Tuyên bố của Hội nghị đại biểu các đảng cộng sản và công nhân họp tại Mát-xcơ-va tháng 11 năm 1960.

sự phát triển mới của thời đại chúng ta, thời đại mà độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội gắn bó chặt chẽ với nhau bằng cách này hay cách khác.

Thứ ba là **khí thế phong trào công nhân dâng lên cuộn cuộn hết đợt này đến đợt khác, từ nơi này đến nơi khác trong các nước tư bản phát triển.** Với nội dung phong phú, hình thức linh hoạt và lực lượng đông đảo, các phong trào đấu tranh của giai cấp công nhân ở các nước tư bản phát triển ngày càng tỏ rõ đà tiên hùng dũng của giai cấp tiên phong. Những cuộc bãi công, biểu tình của hàng triệu người trở thành những đợt sóng đấu tranh rộng lớn và mạnh mẽ chưa từng có trong phạm vi từng nước và có khi trên phạm vi thế giới. Những khẩu hiệu đấu tranh kết hợp nội dung kinh tế với nội dung chính trị, văn hoá xuất hiện khắp nơi, nêu lên những yêu cầu nóng hổi của giai cấp công nhân và của cả dân tộc. Dù giở ra thủ đoạn gì và dùng đến lực lượng gì, bọn tư sản lũng đoạn - nhà nước cũng không sao ngăn chặn, kìm hãm được ngọn lửa cách mạng của giai cấp công nhân ngày càng bốc cao, lan rộng và nhất định sẽ đốt cháy chủ nghĩa tư bản ngay tại sào huyệt của nó.

Quá trình hình thành và phát triển của những nhân tố mới trên đây cũng đồng thời là quá trình nâng cao giác ngộ cách mạng của loài người tiến bộ, từ giai cấp công nhân cho đến những thành phần xã hội khác. Trong tất cả các thời đại đã qua, chưa bao giờ nhân dân đông đảo có ý thức rõ ràng và ý nghĩ mạnh bạo về quyền lợi và khả năng làm chủ của mình đối với cuộc sống và đối với vận mệnh của dân tộc như hiện nay. Dưới ánh sáng của thời đại, những tư tưởng ấy đang đẩy mạnh sự nghiệp giải phóng công nhân và nhân dân lao động gắn liền với cuộc đấu tranh vì độc lập, tự do của các dân tộc, đưa các phong trào cách mạng trên thế giới đi vào quỹ đạo của cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Đứng trước những bước tiến vọt mới của các lực lượng chủ nghĩa, chủ nghĩa tư bản trong giai đoạn tột cùng của nó không thể không xoay sở để hòng tìm lối thoát mới. Lâm vào cuộc tổng khủng hoảng triền miên bắt đầu cùng một lúc với thời đại ngày nay, chủ nghĩa tư bản trong lúc giãy chết đã chuyển từ chủ nghĩa tư bản lũng đoạn thành *chủ nghĩa tư bản lũng đoạn - nhà nước*. Cùng với quá

trình chuyển biến ấy, diễn ra cả những quá trình phát xít hoá chính trị và quân sự hoá kinh tế một cách lộ liễu hoặc che giấu. Nhưng lối thoát vẫn không có. Chiến tranh thế giới thứ hai đưa cuộc tổng khủng hoảng sang giai đoạn thứ hai. Nhịp điệu chuyển lên chủ nghĩa tư bản lũng đoạn - nhà nước càng khẩn trương, ào ạt. Chủ nghĩa phát xít lộ liễu kiểu quốc xã Đức nhường bước cho chủ nghĩa phát xít che giấu kiểu Mỹ. Chính sách quân sự hoá kinh tế dính liền với chính sách chạy đua vũ trang trên con đường phiêu lưu từ chiến tranh lạnh ở khắp mọi nơi đến chiến tranh nóng ở khu vực này hoặc khu vực khác. Dù sao, chủ nghĩa tư bản vẫn không ra khỏi cuộc tổng khủng hoảng. Trái lại, trong hoàn cảnh không có chiến tranh thế giới, cuộc tổng khủng hoảng đã chuyển sang giai đoạn thứ ba càng ngày càng thêm trầm trọng. Bọn tư bản lũng đoạn - nhà nước mưu toan lợi dụng những thành tựu mới của cuộc cách mạng thứ hai về khoa học và kỹ thuật trong lịch sử tiến hoá của xã hội loài người, gây nên phồn vinh giả tạo nhất thời ở nơi này, nơi khác, và đưa ra những thứ bùa mê gọi là “chủ nghĩa tư bản nhân dân”, “chủ nghĩa tư bản hiện đại”, v.v... để hòng xoa dịu đấu tranh giai cấp. Nhưng sự thật là chúng biến các thành tựu ấy thành những thủ đoạn bóc lột lao động chân tay và lao động trí óc của xã hội một cách thâm hiểm hơn trước. Mặt khác, chúng cũng dùng các thành tựu ấy làm phương tiện chèn ép, gạt bỏ lẫn nhau càng ngày càng ráo riết. Tình thế đó chỉ làm gay gắt thêm cuộc đấu tranh giai cấp và làm nghiêm trọng thêm cuộc tổng khủng hoảng trong xã hội tư bản. Một hiện tượng quan trọng đẩy chủ nghĩa tư bản đi sâu hơn nữa vào cái vòng lẩn quẩn của cuộc khủng hoảng là sự sụp đổ của chủ nghĩa thực dân cũ. Để “lấp lỗ hổng”, bè lũ đế quốc, trước hết là đế quốc Mỹ, thi hành *chủ nghĩa thực dân mới* bằng những đoàn “cố vấn” và những thủ đoạn “viện trợ” thay thế những bộ máy và những biện pháp cai trị thuộc địa đã bị lên án. Nhưng chủ nghĩa thực dân mới đã lộ chân tướng: nó là do thế yếu của chủ nghĩa đế quốc mà sản sinh ra nhằm chống lại thế tiến công của các lực lượng cách mạng; nó là chính sách của chủ nghĩa đế quốc nhằm cứu vãn chủ nghĩa thực dân đang sụp đổ; nó là chính sách của chủ nghĩa đế quốc nhằm chống lại ảnh hưởng tốt đẹp và

to lớn của phe xã hội chủ nghĩa đối với phong trào giải phóng dân tộc; nó là chính sách của bọn đế quốc nhằm giành giật thị trường và nguồn nguyên liệu của bọn đế quốc khác trong điều kiện thế mạnh trên thế giới đã thuộc về phía các lực lượng cách mạng; nói tóm lại, *nó là một chính sách cơ bản của đế quốc Mỹ nhằm thực hiện chức năng sen đầm quốc tế và âm mưu làm bá chủ thế giới.* Kiên trì đấu tranh vì độc lập và tự do, các dân tộc giành giải phóng cùng với toàn thể loài người tiến bộ nhận thức ngày càng sâu sắc rằng, trong giai đoạn hiện nay, nội dung của việc chống chủ nghĩa đế quốc chủ yếu là chống chủ nghĩa thực dân mới của nó.

Ngày nay, trong khi bọn đế quốc lúng túng đối phó với các phong trào cách mạng càng ngày càng lớn mạnh, thì mâu thuẫn giữa bọn chúng với nhau không hề giảm bớt tính chất gay gắt vốn có trước đây. Chưa bao giờ quy luật phát triển không đều của chủ nghĩa tư bản lại đưa tới tình trạng một nước đế quốc nhảy lên ngôi đầu sỏ chèn ép tất cả các nước đế quốc khác như nước Mỹ của một nhóm tài phiệt lớn hiện nay. Do đó chưa bao giờ kẻ cầm cờ của chủ nghĩa đế quốc lại cộng sản lập như hiện nay. Một mặt, Mỹ phải chống đỡ hằng ngày trước bão táp cách mạng từ bốn phía quật vào; mặt khác phải hằng ngày đối phó với sự kèn cựa của những nước đế quốc bị Mỹ chèn ép. Các nước này một mặt phải dựa vào Mỹ, nhượng bộ Mỹ; mặt khác, vẫn tìm cách thoát khỏi dưới sự ràng buộc của Mỹ và tranh giành ảnh hưởng lẫn nhau ở khu vực này, khu vực khác để mưu tìm lối riêng cho mình trôi nổi. Rốt cuộc, những con đường của Mỹ và của tất cả các thế lực đế quốc đi tìm “thế mạnh” lại chỉ làm cho thế yếu của chủ nghĩa đế quốc thêm nghiêm trọng và hoàn cảnh của cách mạng càng thuận lợi hơn trước.

Công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản trong hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới, sự vùng dậy của các lực lượng chiến đấu cho độc lập dân tộc và tiến thẳng lên chủ nghĩa xã hội bỏ qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa, phong trào đấu tranh của giai cấp công nhân và nhân dân lao động các nước đế quốc là **ba dòng thác lớn** của cách mạng vô sản trong thời đại ngày nay. Sức mạnh tổng hợp của ba dòng thác cách mạng đó cùng với sức mạnh của

phong trào hoà bình tạo nên một tình hình so sánh lực lượng mới trên thế giới: lực lượng cách mạng đã hơn hẳn phản cách mạng, lực lượng hoà bình đã hơn hẳn lực lượng chiến tranh. Đó là cơ sở hình thành thế tiến công về chiến lược của các lực lượng cách mạng và hoà bình trong giai đoạn hiện nay của thời đại chúng ta. Xuất phát từ tình hình thực tế là cách mạng phát triển không đều, và từ nhiệm vụ cấp bách trước mắt là vừa đẩy mạnh sự nghiệp cách mạng vừa đấu tranh bảo vệ hoà bình thế giới, chiến lược tiến công của cách mạng là: **đẩy lùi từng bước, đánh đổ từng bộ phận chủ nghĩa đế quốc, đi tới thắng lợi cuối cùng thủ tiêu hoàn toàn chủ nghĩa đế quốc trên khắp quả đất.** Thế tiến công của cách mạng theo chiến lược nói trên là thế phát triển của cách mạng từ thắng lợi này đến thắng lợi khác trên phạm vi toàn thế giới cũng như trong nhiều nước, và ở những khu vực khác nhau.

Muốn thực hành chiến lược tiến công, trước hết phải đề ra mục tiêu cách mạng đúng đắn phù hợp với những hoàn cảnh lịch sử và xã hội cụ thể, phù hợp với tình hình so sánh lực lượng trong từng nước, từng khu vực... Đồng thời còn phải có những phương pháp cách mạng thích hợp. Đây chính là một vấn đề nóng hổi và quan trọng bậc nhất của phong trào cách mạng hiện nay. Nó đòi hỏi người cách mạng phải phát huy trí sáng tạo của mình nhiều nhất và nhạy nhất, vừa phải hết sức vững chắc về nguyên tắc, vừa phải hết sức linh hoạt về hình thức và quả quyết về chủ trương hành động cụ thể. Chính Lênin đã để lại cho chúng ta vô số kiểu mẫu xuất sắc về sự vận dụng những phương pháp cách mạng khác nhau sát với những hoàn cảnh khác nhau. Người nhấn mạnh: “Không xem xét hoàn cảnh cụ thể của phong trào nào đó mà cứ muốn thừa nhận hay phủ nhận một phương hướng đấu tranh nhất định thì như vậy là hoàn toàn rời bỏ lập trường mácxít”⁽¹¹⁾.

Một yếu tố có ý nghĩa quyết định to lớn tạo nên thế tất thắng cho chiến lược tiến công của cách mạng là sự đoàn kết chặt chẽ và rộng rãi giữa tất cả các lực lượng chiến đấu trong mọi trào lưu cách mạng. Sự đoàn kết ấy bắt nguồn sâu xa từ

⁽¹¹⁾ *Lênin*: Chiến tranh du kích - 1906.

những mối quan hệ tất yếu giữa các nhiệm vụ và giữa các mục tiêu cách mạng của thời đại. Chưa bao giờ phong trào độc lập dân tộc, phong trào dân chủ, phong trào bảo vệ hoà bình gắn bó với nhau chặt chẽ ở khắp mọi nơi như ngày nay.

Lý tưởng cao cả của chủ nghĩa cộng sản là hoàn toàn giải phóng con người, bảo đảm cho con người có mọi điều kiện thuận lợi để phát huy đầy đủ tài năng của mình và xây dựng cuộc sống phồn vinh, tươi đẹp. Muốn vậy, trước hết phải giải phóng các dân tộc khỏi mọi sự nô dịch và xâm lược, bảo đảm cho mỗi dân tộc đều có độc lập, chủ quyền. **Độc lập dân tộc** là mục tiêu đầu tiên của các lực lượng cách mạng, của toàn thể nhân dân các nước chưa được giải phóng và các nước mà chủ quyền đang bị xâm phạm hoặc đe dọa. Trên thực tế, ngày nào còn chủ nghĩa đế quốc thì ngày đó vẫn đề đấu tranh giành độc lập dân tộc, bảo vệ độc lập dân tộc, thực hiện quyền tự quyết của các dân tộc và sự bình đẳng giữa các dân tộc vẫn còn là một vấn đề hết sức quan trọng trong chương trình nghị sự của các lực lượng cách mạng trên thế giới. Đặc biệt là ngày nay, bằng cách thi hành chủ nghĩa thực dân mới và chiến lược toàn cầu phản cách mạng, đế quốc Mỹ ráo riết mưu đồ duy trì ách thống trị thực dân của chúng ở nhiều nơi, xâm phạm chủ quyền các nước trong thế giới tư bản chủ nghĩa, khiêu khích và uy hiếp cả các nước xã hội chủ nghĩa. Trong tình hình đó, độc lập dân tộc chính là một khẩu hiệu cách mạng đánh trúng vào những huyết trí mạng của chủ nghĩa đế quốc, không những ở các nước thực dân kiểu cũ hoặc kiểu mới mà cả ở các nước tư bản phát triển. Sự thật là có nước tư bản chủ nghĩa và đế quốc nào đồng minh của Mỹ trong “thế giới tự do” lại không bị Mỹ tìm cách trói chặt độc lập, chủ quyền bằng sợi dây “tùy thuộc lẫn nhau” mà thực chất là sự phụ thuộc vào Mỹ? Và chính ở nước Mỹ, chẳng phải là bọn tài phiệt nắm quyền thống trị vẫn đang hằng ngày chà đạp những lợi ích dân tộc chân chính và bôi nhọ danh dự dân tộc của nhân dân Mỹ, không những đối với người da đen mà cả đối với người da trắng hay sao?

Dân chủ là mục tiêu cách mạng chung của tất cả các lực lượng đấu tranh chống áp bức, bóc lột. Dân chủ vừa dính liền với độc lập dân tộc vừa dính liền với chủ nghĩa xã hội. Yêu cầu về dân chủ của thời đại ngày nay, xét về bản chất, khác hẳn yêu cầu về dân chủ của thời đại trước kia, khi loài người ở vào thời kỳ chủ nghĩa tư bản đang phát triển, và trong các cuộc cách mạng dân chủ tư sản do giai cấp tư sản lãnh đạo. Chính sự vùng dậy của hàng nghìn triệu người ở các nước thuộc địa đấu tranh cho độc lập dân tộc cũng là một bước phát triển dân chủ mạnh nhất của loài người. Yêu cầu của sự vùng dậy đó không phải chỉ là độc lập dân tộc mà còn là giải phóng lao động, giải phóng con người. Khẩu hiệu dân chủ chống phong kiến, đòi ruộng đất cho nông dân không phải nêu lên theo lập trường của giai cấp tư sản, nhằm mở đường cho chủ nghĩa tư bản phát triển, mà là nêu lên theo lập trường vô sản nhằm hoàn toàn giải phóng nông dân lao động, tiến tới xoá bỏ mọi chế độ áp bức, bóc lột. Khẩu hiệu đòi dân chủ của giai cấp công nhân và các tầng lớp nhân dân khác ở thành thị cũng có ý nghĩa cách mạng rất sâu sắc. Nó không phải chỉ nhằm gạt bỏ những trở lực kìm hãm nền kinh tế quốc dân mà còn nhằm một mục tiêu quan trọng hơn là giải phóng người lao động ở thành thị. Xét cho cùng, cũng chỉ trong điều kiện những người lao động ở nông thôn và thành thị được giải phóng thì độc lập dân tộc mới thật sự vững vàng. Rõ ràng là phong trào độc lập dân tộc ngày nay mang sẵn trong mình nó tính chất dân chủ ngày càng sâu rộng.

Tại các nước tư bản phát triển, chính chế độ dân chủ tư sản trước kia cũng đã bị bóp nghẹt. Thi hành chính sách quân sự hoá kinh tế, phát xít hoá chính trị, chạy đua vũ trang và gây chiến tranh ở nơi này nơi khác trên thế giới, bọn đế quốc do Mỹ cầm đầu giày xéo lên mọi quyền dân chủ của nhân dân lao động và cả của một bộ phận tư sản nhỏ và vừa. Do đó, đấu tranh cho dân chủ là cuộc đấu tranh chung càng ngày càng quyết liệt của một mặt trận dân tộc thống nhất chống chủ nghĩa tư bản lũng đoạn - nhà nước. Cũng do đó, dân chủ chính là một khẩu hiệu cách mạng tập hợp chung quanh giai cấp công nhân những lực lượng đông đảo trong xã hội đấu tranh cho hoà bình và chủ nghĩa xã hội.

Vì vậy, nắm lấy ngọn cờ độc lập dân tộc và dân chủ chân chính, tạo thành một lực lượng thật sự dân tộc và thật sự dân chủ, đó là một yêu cầu phù hợp với tất yếu lịch sử đề ra không những đối với các phong trào đấu tranh cho độc lập dân tộc hiện nay, mà cả đối với phong trào cách mạng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động ở các nước tư bản.

Trong hoàn cảnh lịch sử ngày nay, khi chủ nghĩa tư bản đã đi sâu vào giai đoạn tột cùng của nó và hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới đã trở thành nhân tố quyết định sự tiến hoá của xã hội loài người, thì **chủ nghĩa xã hội** trực tiếp trở thành mục tiêu cách mạng của tất cả các nước, kể cả những nước lạc hậu về kinh tế vừa giành được độc lập dân tộc.

Ở các nước tư bản chủ nghĩa, chủ nghĩa tư bản chuyển thành chủ nghĩa tư bản lũng đoạn - nhà nước thì, như Lê-nin chỉ rõ, xã hội càng đi sát tới bước chuyển cách mạng sang chủ nghĩa xã hội, không còn có bậc thang trung gian nào khác nữa.

Ở các nước mới được giải phóng khỏi những xiềng xích của chủ nghĩa thực dân, thì tiến lên chủ nghĩa xã hội không qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa là con đường duy nhất bảo đảm đưa tới độc lập hoàn toàn và dân chủ thật sự. Nhân dân lao động các nước đó càng ngày càng thấy rõ rằng từ sản xuất nhỏ không phải chỉ có một con đường duy nhất là tiến lên sản xuất lớn tư bản chủ nghĩa. Trong thời đại chúng ta, đã xuất hiện một khả năng mới là sản xuất nhỏ **có thể và cần phải** tiến lên sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa.

Bản thân nội dung các nhiệm vụ và mục tiêu cách mạng của thời đại đã nói lên mối quan hệ hữu cơ giữa các phong trào đấu tranh cho độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội, nói lên sự đoàn kết tất yếu của các lực lượng cách mạng tạo thành sức mạnh vô địch đánh bại chủ nghĩa đế quốc cùng bè lũ tay sai.

Dù đã lâm vào thế bí nghiêm trọng trong bước đường cùng, chủ nghĩa đế quốc và các thế lực phản động khác vẫn không chịu khoanh tay chờ chết. Bằng mọi thủ đoạn, chúng điên cuồng tìm cách chia rẽ, mua chuộc, ngăn cản và tiêu diệt các lực lượng cách mạng. Bạo lực, xâm lược và chiến tranh là biện pháp chủ yếu

của bọn đế quốc đối với các phong trào đấu tranh cho độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Chủ nghĩa tư bản lũng đoạn - nhà nước càng đi xa hơn chủ nghĩa tư bản lũng đoạn trước kia trên con đường phiêu lưu mưu dùng bom đạn để duy trì và bành trướng thế lực của mình. Nhất là đế quốc Mỹ, tên đầu sỏ của các thế lực phản động hiếu chiến trên thế giới, ngày càng điên cuồng đẩy mạnh hoạt động phá hoại hoà bình, dốc những món tiền khổng lồ vào ngân sách chiến tranh, đặt hàng loạt căn cứ quân sự đồ sộ ở khắp năm châu, xúc tiến việc quân sự hoá Tây-đức và Nhật-bản nhằm thực hiện chiến lược toàn cầu của chúng. Nhưng trong thời đại chúng ta, bọn đế quốc, kể cả đế quốc Mỹ, không thể làm chiến tranh ở thế mạnh như khi chủ nghĩa tư bản đang lên và kéo binh mã đi xâm chiếm các thị trường chưa khai thác. Trong lúc suy tàn này, chúng chỉ có thể làm chiến tranh ở thế yếu, thế bí và thế bị động, nhất định đưa tới thất bại. Những cuộc chiến tranh do đế quốc Mỹ gây ra, từ chiến tranh Triều-tiên đến chiến tranh Việt-nam, há chẳng phải đã phơi trần bản chất hiếu chiến của đế quốc Mỹ, đồng thời nói rõ thế bị động và thế yếu của chúng hay sao?

Hai mươi lăm năm nay, trên vũ đài quốc tế đã xảy ra nhiều thay đổi lớn có lợi cho cách mạng và hoà bình. Các lực lượng cách mạng chiếm ưu thế và nắm quyền chủ động vững chắc hơn trước nhiều. Trong hoàn cảnh thuận lợi của sự nghiệp đấu tranh bảo vệ hoà bình thế giới, tình thế cách mạng trực tiếp vẫn liên tục xuất hiện ở nơi này hoặc nơi khác sự bùng nổ của các cuộc cách mạng không còn dính liền với sự bùng nổ của những cuộc chiến tranh thế giới. Các phong trào đấu tranh cách mạng phát triển không ngừng theo mục tiêu đúng và bằng phương pháp đúng, chẳng những không làm tăng nguy cơ chiến tranh thế giới mà còn, ngược lại, chính là ngăn chặn những hành động phiêu lưu hiếu chiến của chủ nghĩa đế quốc, tạo điều kiện thuận lợi cho thế giới từng bước đi tới một nền hoà bình bền vững và rộng khắp.

Dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin, chúng ta không bao giờ coi nhẹ nguy cơ nổ ra một cuộc chiến tranh thế giới mới mà bọn đế quốc, nhất là đế quốc Mỹ, đang ráo riết chuẩn bị. Nhưng mặt khác, chúng ta cũng luôn luôn đánh giá đúng

và nhìn thấy rõ cái mới đang phát triển trong vấn đề hoà bình và chiến tranh hiện nay: đó là tính hiện thực của khả năng ngăn ngừa chiến tranh thế giới, và thế tất thắng của các lực lượng đấu tranh cho hoà bình thế giới đoàn kết thành một mặt trận lớn mạnh.

Đấu tranh cho **hoà bình** là một nhiệm vụ cấp bách của toàn thể loài người. Hoà bình rất quý báu và rất cần thiết cho công cuộc xây dựng, củng cố và phát triển chế độ mới trong hệ thống xã hội chủ nghĩa cũng như cho sự vươn lên của các dân tộc đã giành được độc lập, tự do. Mặt khác, hoà bình lại phải lấy độc lập, tự do của các dân tộc làm cơ sở và lấy hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới làm thành trì. Các dân tộc và nhân dân lao động bị chủ nghĩa đế quốc dùng chiến tranh và bạo lực phản cách mạng để nô dịch và khủng bố mà không kiên quyết vùng lên chống lại chúng thì chỉ có thể có “hoà bình” trong cảnh tàn lụi, khổ nhục.

Đấu tranh cho hoà bình và bảo vệ hoà bình không chỉ là một phong trào dân chủ mà còn là **một nhiệm vụ cách mạng, một nhiệm vụ chiến lược rất quan trọng**. Nhiệm vụ chiến lược đó gắn chặt với sự nghiệp cách mạng thế giới trong giai đoạn hiện nay của thời đại chúng ta. Chiến lược đấu tranh cho hoà bình bao gồm một cách tất yếu chính sách **chung sống hoà bình** giữa các nước có chế độ chính trị và xã hội khác nhau. Chính sách chung sống hoà bình phải là và chỉ có thể là một bộ phận nằm trong toàn bộ chiến lược hoà bình. Đối với toàn thế giới, mỗi thắng lợi cách mạng của phong trào độc lập dân tộc và dân chủ ở bất cứ nơi nào, cũng như mỗi bước tiến của công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản trong phe xã hội chủ nghĩa, là một cống hiến tích cực vào việc củng cố cơ sở, tăng cường lực lượng và mở rộng phạm vi của hoà bình.

Mối quan hệ khăng khít giữa các phong trào đấu tranh cho độc lập dân tộc, dân chủ, chủ nghĩa xã hội và hoà bình tập trung mũi nhọn tiến công vào chủ nghĩa đế quốc biểu hiện rõ ràng trong toàn bộ tình hình thế giới cũng như trong cuộc đấu tranh cách mạng ở mỗi nước.

Gắn chặt với chiến lược tiến công của cách mạng vô sản, chiến lược hoà bình nhằm: **đập tan từng kế hoạch chiến tranh của bọn đế quốc, đặc biệt là của**

đế quốc Mỹ, tiến tới làm thất bại toàn bộ chính sách gây chiến của chúng, cuối cùng, bằng sự toàn thắng của cách mạng thế giới, xoá bỏ nguồn gốc gây ra chiến tranh trong xã hội loài người. Hiện nay, đế quốc Mỹ thi hành chủ nghĩa thực dân mới của chúng không phải chỉ bằng thủ đoạn “viện trợ” và hệ thống “cố vấn” mà còn bằng những cuộc “chiến tranh đặc biệt” và “chiến tranh cục bộ”. Vì vậy, đẩy mạnh đấu tranh làm thất bại hoàn toàn những cuộc chiến tranh đó trong chiến lược toàn cầu phản cách mạng của Mỹ là một vấn đề có ý nghĩa then chốt trong phong trào bảo vệ hoà bình. Đây không phải chỉ là cuộc chiến đấu riêng của những dân tộc trực tiếp bị xâm lược mà còn là một cuộc chiến đấu chung của tất cả các lực lượng cách mạng. Bởi vì một khi thực hiện được dã tâm xâm lược một dân tộc nào đó bằng một loại chiến tranh nào đó, đế quốc Mỹ không ngần ngại gì mà không mở rộng thêm phạm vi tiến hành chiến tranh ở những nơi đang chống lại chúng để tự giải phóng. Chúng không ngần ngại gì mà không vét thêm tiền bạc, xương máu của nhân dân Mỹ trút vào lò lửa chiến tranh xâm lược. Và chúng cũng không ngần ngại gì mà không biến những nơi xâm lược được thành những căn cứ quân sự bao vây hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới, uy hiếp tất cả các nước đã giành được độc lập, tự do, và liêu lĩnh đi tới một cuộc chiến tranh thế giới mới nhằm nô dịch tất cả các dân tộc. Tiến hành thắng lợi cuộc chiến đấu chung nói trên chẳng những đem lại độc lập, tự do cho dân tộc bị xâm lược, mà còn đem lại những cống hiến rất to lớn, rất vẻ vang cho tất cả các lực lượng đấu tranh vì hoà bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội. Bởi vậy, cuộc chiến đấu đó cũng như toàn bộ chiến lược đấu tranh bảo vệ hoà bình thế giới đòi hỏi xây dựng, củng cố và phát triển không ngừng một *mặt trận* hết sức đông đảo, rộng lớn và hùng cường bao gồm mọi lực lượng cách mạng, mọi lực lượng tiến bộ, mọi lực lượng yêu chuộng hoà bình ở khắp năm châu nhằm tập trung mũi nhọn chống đế quốc Mỹ. Trên thực tế, mặt trận ấy đã hình thành. Trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, sự đoàn kết nhất trí của hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới và của phong trào cộng sản quốc tế trên cơ sở chủ nghĩa Mác-Lênin và chủ nghĩa quốc tế vô sản có một ý

nghĩa rất quan trọng. Cuộc phấn đấu cho sự đoàn kết của những người vô sản tất cả các nước và các dân tộc bị áp bức theo tiếng gọi thiêng liêng vang lên từ buổi đầu thời đại đòi hỏi trước hết phải bảo vệ và tăng cường hệ thống xã hội chủ nghĩa, ra sức xây dựng, củng cố và phát triển sự đoàn kết vững mạnh giữa các nước xã hội chủ nghĩa với các lực lượng cách mạng ở khắp mọi nơi. Năm vững sứ mạng cao cả của mình và thể hiện đầy đủ ý nghĩa thiêng liêng đó, các đảng tiên phong của giai cấp công nhân và các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa ngày càng phát huy mạnh mẽ tác dụng thúc đẩy lịch sử tiến nhanh hơn nữa.

Đi ngược trào lưu lịch sử, đế quốc Mỹ và phe lũ vừa lao đầu vào những cuộc phiêu lưu chiến tranh, lại vừa bán rao những món hàng “hoà bình” giả dối. Thay thế những luận điệu cũ đã phá sản, mới đây Mỹ lại đưa ra những luận điệu mới về “hoà bình” theo “học thuyết Ních-xon” với ba nguyên tắc là “có sự tham gia tập thể”, “có sức mạnh của Mỹ” và “có thái độ sẵn sàng thương lượng”. Dư luận tiến bộ thấy rõ thực chất của những nguyên tắc ấy là sự phụ thuộc chung vào Mỹ, sự khuất phục trước hành động chiến tranh của Mỹ và sự chấp nhận kiểu ấy chỉ có thể kìm hãm các dân tộc bị xâm lược và nhân dân lao động trong thế giới tư bản chủ nghĩa dưới ách áp bức, bóc lột của đế quốc Mỹ, và chỉ có thể làm cho bọn khát máu ấy càng thêm ngông cuồng hiếu chiến.

Phát huy ưu thế trên cán cân so sánh lực lượng, tăng cường thế tiến công về chiến lược và nắm vững chiến lược hoà bình, các lực lượng hoà bình quyết đập tan mọi chính sách phản cách mạng và gây chiến của đế quốc Mỹ, quyết đưa sự nghiệp cách mạng vô sản và sự nghiệp hoà bình thế giới đến toàn thắng.

*

Lịch sử loài người sẽ đời đời ghi rõ thời đại vẻ vang này của toàn thế giới là **thời đại thắng lợi của chủ nghĩa Mác-Lênin**. Trải qua bao nhiêu thời đại đã kế tiếp nhau đi vào quá khứ, ngày nay quần chúng nhân dân đang đứng lên làm chủ đất nước, làm chủ cuộc sống của mình ở khắp mọi nơi. Năm vững nội dung và phương hướng phát triển của thời đại, loài người tiến bộ đang tự giác làm nên

những sự nghiệp vô cùng rạng rỡ. Ba trào lưu lớn của cách mạng vô sản không ngừng nâng cao ý thức và phát huy năng lực làm chủ của quần chúng. Cuộc cách mạng thứ hai về khoa học và kỹ thuật cũng góp phần quan trọng thúc đẩy quần chúng tiến mạnh trên con đường làm chủ xã hội và làm chủ thiên nhiên.

Ánh sáng của thời đại, ánh sáng chủ nghĩa Mác-Lênin soi tỏ con đường tiến lên của loài người, càng ngày càng chói lọi. Ánh sáng ấy đã đến với giai cấp công nhân, nhân dân lao động và dân tộc Việt-nam ngay sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại. Cách đây nửa thế kỷ, đồng chí Hồ Chí Minh, vị lãnh tụ và Người thầy vô cùng kính yêu của cách mạng Việt-nam, đã xiết bao cảm động, phấn khởi và sung sướng khi nhìn thấy lần đầu tiên ánh sáng của chủ nghĩa Lênin vạn năng và kỳ diệu! Đất nước Việt-nam chìm trong bóng đêm kéo dài hàng thế kỷ bỗng bừng lên với buổi bình minh rực rỡ của thời đại. Từ đó, trên con đường chiến đấu cứu nước, nhân dân Việt-nam càng ngày càng tin tưởng sâu sắc vào chủ nghĩa Lênin, càng ngày càng thấy rõ Lênin sống mãi đời đời, không phải chỉ trong lòng những người xô viết mà cả trong lòng nhân dân thế giới. Nhân dân tất cả các nước đều “biết rằng con người vĩ đại đó sau khi đã giải phóng nước Nga, còn muốn giải phóng tất cả các dân tộc khác nữa”, cho nên “dĩ nhiên là tất cả những hy vọng của người nô lệ bị áp bức ở các nước thuộc địa vào một tương lai tốt đẹp đều gắn liền với tên tuổi của Lênin vĩ đại”⁽¹²⁾.

Bốn mươi năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng lao động Việt-nam do đồng chí Hồ Chí Minh sáng lập, cách mạng Việt-nam phát triển không ngừng và liên tiếp vượt qua mọi khó khăn, đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

Thể hiện đúng đắn mối quan hệ khăng khít giữa các nhiệm vụ cách mạng của thời đại, Cách mạng tháng Tám đã thành công rực rỡ và cuộc kháng chiến chống Pháp đã thắng lợi vẻ vang. Cuộc kháng chiến cứu nước chống đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai ở miền Nam Việt-nam hiện nay cũng đang tiến mạnh trên con đường đi tới thành công và thắng lợi hoàn toàn.

⁽¹²⁾ *Hồ Chí Minh*: Lênin và các dân tộc thuộc địa - 1925.

Sau khi hoàn thành nhiệm vụ cách mạng dân tộc dân chủ, miền Bắc Việt-nam chuyển sang cách mạng xã hội chủ nghĩa và từ một nền nông nghiệp lạc hậu tiến thẳng lên chủ nghĩa xã hội không qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa. Dưới sự lãnh đạo của Đảng Lao Việt-nam, miền Bắc đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng tỏ rõ tính ưu việt của chế độ mới, vượt qua mọi thử thách đánh thẳng một cách oanh liệt cuộc chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ và thực hiện vẻ vang nghĩa vụ hậu phương lớn trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước.

Cuộc kháng chiến của dân tộc Việt-nam chống đế quốc Mỹ xâm lược là một cuộc chiến đấu chính nghĩa nhằm hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ trong cả nước và bảo vệ chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc. Thắng lợi cuối cùng của cuộc kháng chiến thần thánh ấy không phải chỉ là một bước tiến vọt rất lớn của cách mạng Việt-nam, mà còn là một cống hiến rất tích cực tăng cường ưu thế của cách mạng thế giới và hoà bình thế giới. Trong sự nghiệp cao cả đó, nhân dân Việt-nam luôn luôn được sự đồng tình và ủng hộ hết sức quý báu của các nước xã hội chủ nghĩa anh em, của phong trào cộng sản quốc tế và của nhân dân tất cả các nước, bao gồm cả nhân dân Mỹ.

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ 100 ngày sinh của V.I.Lê-nin, nhân dân Việt-nam càng thêm tự hào và phấn khởi trước sự lớn mạnh của phong trào cách mạng thế giới dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lê-nin vô địch và càng thêm tin tưởng vào tiền đồ rực rỡ của Liên-xô, Trung-quốc, các nước xã hội chủ nghĩa anh em và toàn thể loài người tiến bộ. Nhân dân Việt-nam nguyện ra sức tăng cường đoàn kết với nhân dân Liên-xô, Trung-quốc và nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em, nguyện tích cực góp phần củng cố và mở rộng mặt trận nhân dân thế giới chống đế quốc Mỹ, kẻ thù chung của loài người.

Nhìn rõ chân lý, nhân dân Việt-nam vững bước tiến lên, lòng đầy phấn khởi và tin tưởng, nhất định hoàn thành vẻ vang sự nghiệp cách mạng của mình theo đúng phương hướng chung của cách mạng vô sản ở thời đại ngày nay mà Lê-nin đã vạch ra, quyết tâm thực hiện điều mong muốn cuối cùng của đồng chí Hồ Chí Minh: “Đoàn kết phấn đấu, xây dựng một nước Việt-nam hoà bình, thống nhất,

độc lập, dân chủ và giàu mạnh; và góp phần xứng đáng vào sự nghiệp cách mạng thế giới”.⁽¹³⁾

Cuộc sống càng ngày càng làm nổi bật hình tượng rất đẹp mà đồng chí Hồ Chí Minh, người cộng sản Việt-nam đầu tiên và người học trò ưu tú nhất của Lê-nin ở Việt-nam, đã nêu lên: “Chủ nghĩa Lê-nin không những là cái “cẩm nang” thần kỳ, không những là cái kim chỉ nam, mà còn là mặt trời soi sáng con đường chúng ta đi tới thắng lợi cuối cùng, đi tới chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản”⁽¹⁴⁾. Cùng với các chiến sỹ ở khắp mọi nơi đang một lòng một dạ chiến đấu đến cùng dưới ngọn cờ tất thắng của chủ nghĩa Mác - Lê-nin, những người cộng sản, giai cấp công nhân và nhân dân Việt-nam mãi mãi giữ gìn toàn vẹn hình tượng thiêng liêng ấy trong quả tim, trong khối óc và trong hành động cách mạng của mình.

¹³ Di chúc của Hồ Chí Minh

¹⁴ *Hồ Chí Minh*: Con đường dẫn tôi đến chủ nghĩa Lê-nin - 1960